

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2367

S P R A W O Z D A N I E
KOMISJI SPRAWIEDLIWOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA

**o komisyjnym projekcie ustawy o zmianie
ustawy o radcach prawnych (druk nr 1963)**

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu – skierował w dniu 17 listopada 2025 r. powyższy projekt ustawy do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka do pierwszego czytania.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu ustawy na posiedzeniach w dniach: 17 grudnia 2025 r., 11 i 25 marca 2026 r.

wnosi:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Warszawa, dnia 25 marca 2026 r.

Sprawozdawca

(-) Maciej Tomczykiewicz

Przewodniczący Komisji

(-) Paweł Śliz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o radcach prawnych

Art. 1. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499 oraz z 2025 r. poz. 1172) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5a:
 - a) w ust. 1 po wyrazach „rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.¹⁾)” dodaje się wyrazy „ , zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/679””,
 - b) w ust. 2 wyrazy „rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)” zastępuje się wyrazami „rozporządzenia 2016/679”;
- 2) art. 5b i art. 5c otrzymują brzmienie:

„Art. 5b. Obowiązek zachowania tajemnicy, o której mowa w art. 3 ust. 3–6, nie ustaje, w przypadku gdy z żądaniem ujawnienia informacji uzyskanych przez radcę prawnego w związku z udzielaniem pomocy prawnej występuje organ nadzorczy, którego sprawa dotyczy w rozumieniu art. 4 pkt 22 rozporządzenia 2016/679.

¹⁾ Zmiana wymienionego rozporządzenia została ogłoszona w Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2.

Art. 5c. 1. Okres przechowywania danych osobowych wynosi:

- 1) 10 lat od końca roku, w którym zakończyło się postępowanie, w którym dane osobowe zostały zgromadzone – w przypadku danych osobowych przetwarzanych:
 - a) w toku prowadzonych przez organy samorządu radców prawnych postępowań:
 - administracyjnych,
 - w zakresie skarg i wniosków,
 - innych przewidzianych przez ustawę lub wydane na podstawie ustawy akty prawne organów samorządu radców prawnych dotyczących radców prawnych, aplikantów radcowskich lub osób ubiegających się o wpis na listę radców prawnych lub listę aplikantów radcowskich,
 - b) w ramach nadzoru nad postępowaniami, o których mowa w lit. a;
- 2) 15 lat od końca roku, w którym zakończyło się postępowanie, w którym dane osobowe zostały zgromadzone – w przypadku danych osobowych przetwarzanych w toku prowadzonych przez organy samorządu radców prawnych postępowań dyscyplinarnych wobec radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz podczas wykonywania przewidzianych przez ustawę kompetencji nadzorczych nad postępowaniami dyscyplinarnymi w sprawach radców prawnych i aplikantów radcowskich.

2. W przypadkach nieuregulowanych w ust. 1 oraz, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej, dane osobowe przetwarzane w związku z realizacją zadań określonych w ustawie przechowuje się przez okres niezbędny dla realizacji tych zadań, jednak nie dłuższy niż 10 lat od końca roku, w którym je pozyskano. W celu oceny dalszej niezbędności przechowywania tych danych dokonywany jest regularnie ich przegląd, nie rzadziej niż raz na 2 lata.”;

- 3) po art. 5c dodaje się art. 5d w brzmieniu:

„Art. 5d. 1. Krajowa Izba Radców Prawnych jest administratorem danych osobowych przetwarzanych w celach realizacji zadań lub obowiązków przez Krajowy Zjazd Radców Prawnych, Krajową Radę Radców Prawnych, Wyższą Komisję Rewizyjną, Wyższy Sąd Dyscyplinarny i Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.

2. Okręgowe izby radców prawnych są administratorami danych osobowych przetwarzanych w celach realizacji zadań lub obowiązków przez zgromadzenia okręgowych izb radców prawnych, rady okręgowych izb radców prawnych, okręgowe komisje rewizyjne, okręgowe sądy dyscyplinarne oraz rzeczników dyscyplinarnych.

3. Do przetwarzania danych osobowych w ramach realizacji zadań lub obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być dopuszczone wyłącznie osoby upoważnione. Takie osoby są obowiązane do zachowania poufności przetwarzanych danych osobowych i sposobów ich przetwarzania.

4. Administrator, o którym mowa w ust. 1 i 2, zapewnia, aby dostęp do danych osobowych przetwarzanych w ramach realizacji zadań lub obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, mieli wyłącznie:

- 1) członkowie organów samorządu radców prawnych realizujących te zadania lub obowiązki oraz inne osoby, którym powierzono realizację tych zadań lub obowiązków;
 - 2) inne osoby niż wskazane w pkt 1, jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia obsługi administracyjnej, technicznej lub organizacyjnej.”;
- 4) po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:
- „Art. 8a. 1. Oznaczenia „kancelaria radcy prawnego” oraz „kancelaria radców prawnych” podlegają ochronie prawnej.
2. Oznaczeniem „kancelaria radcy prawnego” lub „kancelaria radców prawnych” może posługiwać się wyłącznie kancelaria radcy prawnego lub spółka, o której mowa w art. 8 ust. 1.”;
- 5) w art. 12:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Radca prawny podczas wykonywania czynności zawodowych lub w związku z ich wykonywaniem korzysta z ochrony przysługującej funkcjonariuszowi publicznemu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818 i 1872).”;
 - b) uchyla się ust. 2;
- 6) po art. 12 dodaje się art. 12a w brzmieniu:
- „Art. 12a. 1. Strojem urzędowym radcy prawnego jest toga z żabotem i wypustką koloru ciemnoniebieskiego.

2. Radca prawny, biorąc udział w rozprawach sądowych, występuje w stroju urzędowym.

3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór stroju urzędowego radców prawnych, uwzględniając uroczysty charakter stroju, odpowiedni do powagi sądu i utrwalonej tradycji.”;

7) art. 22² otrzymuje brzmienie:

„Art. 22². 1. Rada okręgowej izby radców prawnych na podstawie orzeczenia lekarskiego i po przeprowadzeniu szczegółowego postępowania wyjaśniającego może – na wniosek Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych lub dziekana rady okręgowej izby radców prawnych – podjąć uchwałę o niezdolności radcy prawnego do wykonywania zawodu.

2. Uchwała zapada po wysłuchaniu radcy prawnego lub jego pełnomocnika ustanowionego spośród radców prawnych. Rada okręgowej izby radców prawnych wyznacza pełnomocnika z urzędu, jeżeli radca prawny go nie ustanowi.

3. Rada okręgowej izby radców prawnych może żądać od radcy prawnego poddania się niezbędnym badaniom lekarskim i okazania ich wyników.

4. W razie wszczęcia postępowania, o którym mowa w ust. 1, lub jeżeli radca prawny odmawia poddania się badaniom lekarskim, o których mowa w ust. 3, uporczywie się na nich nie stawia lub odmawia okazania ich wyników, rada okręgowej izby radców prawnych może tymczasowo zawiesić radcę prawnego w wykonywaniu czynności zawodowych. To samo uprawnienie przysługuje radzie okręgowej izby radców prawnych, gdy przeciwko radcy prawnemu zostało wszczęte postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

5. Jeżeli przemawia za tym ważny interes publiczny, uchwałę stwierdzającej niezdolność radcy prawnego do wykonywania zawodu, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

6. W każdym czasie radca prawny, wobec którego podjęto uchwałę na podstawie ust. 1, w przypadku zmiany okoliczności lub ustania podstawy powodującej niezdolność do wykonywania zawodu, może zwrócić się do rady okręgowej izby radców prawnych o uchylenie lub zmianę tej uchwały.”;

8) art. 22⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 22⁷. 1. Radca prawny podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 4 i art. 6 ust. 1.

2. Obowiązek ubezpieczenia nie dotyczy radców prawnych niewykonujących zawodu.

3. Umowę ubezpieczenia zawiera na rachunek radców prawnych Krajowa Izba Radców Prawnych.

4. Umowa, o której mowa w ust. 3, zawierana jest na okres roku kalendarzowego lub kilku kolejnych lat kalendarzowych.

5. Informacja o zawarciu i warunkach umowy, o której mowa w ust. 3, udostępniana jest radcom prawnym nie później niż do końca listopada roku poprzedzającego pierwszy rok objęty tą umową.

6. Zasady udostępniania radcom prawnym informacji, o której mowa w ust. 5, określa Krajowa Rada Radców Prawnych.

7. W terminie 14 dni od dnia udostępnienia radcom prawnym informacji, o której mowa w ust. 5, albo w terminie 14 dni od dnia uzyskania prawa wykonywania zawodu radcy prawnego radca prawny może złożyć dziekanowi właściwej ze względu na miejsce zamieszkania radcy prawnego rady okręgowej izby radców prawnych oświadczenie o rezygnacji z objęcia umową, o której mowa w ust. 3, wraz z dowodem zawarcia przez radcę prawnego umowy ubezpieczenia w zakresie spełniającym wymogi określone w przepisach wydanych na podstawie art. 22⁸.

8. Jeżeli nie później niż 14 dni przed końcem okresu objętego umową ubezpieczenia zawartą przez radcę prawnego radca prawny nie złoży oświadczenia wraz z dowodem zawarcia umowy ubezpieczenia w zakresie spełniającym wymogi określone w przepisach wydanych na podstawie art. 22⁸, na kolejny okres, radcę prawnego obejmuje się z dniem następującym po upływie okresu objętego umową ubezpieczenia zawartą przez radcę prawnego, umową, o której mowa w ust. 3.

9. Dane radców prawnych objętych umową, o której mowa w ust. 3, uwzględniając oświadczenia złożone zgodnie z ust. 7, przekazują odpowiednio ubezpieczającemu, agentowi ubezpieczeniowemu lub brokerowi

ubezpieczeniowemu dziekani rad okręgowych izb radców prawnych na podstawie list radców prawnych prowadzonych przez okręgowe izby radców prawnych, w terminach i na zasadach określonych przez Krajową Radę Radców Prawnych.

10. Rada okręgowej izby radców prawnych właściwa ze względu na miejsce zamieszkania radcy prawnego jest obowiązana do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia przez radców prawnych, którzy złożyli oświadczenie, o którym mowa w ust. 7. Spełnienie tego obowiązku ustala się na podstawie okazanej przez radcę prawnego polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia, potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia, wystawionego przez zakład ubezpieczeń.

11. Minister Sprawiedliwości nadzoruje wykonywanie przez rady okręgowe izb radców prawnych zadań określonych w ust. 10. Dziekani rad okręgowych izb radców prawnych obowiązani są do składania Ministrowi Sprawiedliwości raz w roku, w terminie do dnia 15 marca, sprawozdań z kontroli przeprowadzonych w poprzednim roku kalendarzowym.”;

- 9) w art. 22⁸ po wyrazach „art. 22⁷” dodaje się wyrazy „ust. 1”;
- 10) w art. 22¹⁰ w ust. 2 wyrazy „art. 28 ust. 1 pkt 2 i 3 i ust. 2” zastępuje się wyrazami „art. 28 ust. 1 pkt 2 i 3, ust. 1a i 2”;
- 11) w art. 28 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego następuje także z chwilą uprawomocnienia się uchwały stwierdzającej niezdolność radcy prawnego do wykonywania zawodu lub nadania jej rygoru natychmiastowej wykonalności.”;
- 12) w art. 35¹ ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Aplikant adwokacki może zastępować radcę prawnego na takich samych zasadach jak aplikant radcowski.”;
- 13) w art. 37 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) uzyskania prawa wykonywania zawodu radcy prawnego zgodnie z art. 23;”;
- 14) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. 1. Organy samorządu, Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych oraz prezydium rad okręgowych izb radców prawnych podejmują

uchwały w obecności co najmniej połowy członków odpowiednio organu lub prezydium.

2. Uchwały Krajowej Rady Radców Prawnych oraz uchwały Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych są podpisywane przez Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych albo działającego z jego upoważnienia innego członka danego organu lub prezydium biorącego udział w głosowaniu.

3. Uchwały rady okręgowej izby radców prawnych oraz uchwały prezydium rady okręgowej izby radców prawnych są podpisywane przez dziekana rady okręgowej izby radców prawnych albo działającego z jego upoważnienia innego członka danego organu lub prezydium biorącego udział w głosowaniu.”;

15) po art. 45 dodaje się art. 45¹ w brzmieniu:

„Art. 45¹. 1. Organy samorządu, Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych oraz prezydium rad okręgowych izb radców prawnych mogą:

- 1) odbywać posiedzenia przy wykorzystaniu przez wszystkich albo niektórych uczestników posiedzenia środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość;
- 2) podejmować uchwały przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym.

2. Wyboru trybu odbywania posiedzenia lub podjęcia uchwały dokonuje przewodniczący odpowiednio organu lub prezydium albo organ uprawniony do zwołania posiedzenia. W przypadku odbywania posiedzenia w trybie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, głosowanie przeprowadza się przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

3. Środki bezpośredniego porozumiewania się na odległość, o których mowa w ust. 1 i 2, zapewniają dostępność, integralność, autentyczność i poufność danych oraz gwarantują odpowiedni poziom bezpieczeństwa.”;

16) w art. 52 w ust. 3:

a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) ochrona niezależności radców prawnych oraz tajemnicy zawodowej;”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nadzór nad należyтым wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz warunkami jego wykonywania;”;

17) po art. 52 dodaje się art. 52a w brzmieniu:

„Art. 52a. Okręgowym izbom radców prawnych realizującym zadania, o których mowa w art. 52 ust. 3 pkt 1a oraz 3, w postępowaniu cywilnym, karnym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym przysługują odpowiednio uprawnienia organizacji pozarządowej, o których mowa w art. 61–63 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568) oraz organizacji społecznej, o których mowa w art. 90 i art. 91 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 46 i 304), art. 31 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) oraz art. 25 § 4, art. 33 § 2 i art. 50 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935 i 1685).”;

18) w art. 60:

a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) ochrona autonomii i niezależności samorządu;”;

b) po pkt 11a dodaje się pkt 11b w brzmieniu:

„11b) zawieranie na rachunek radców prawnych umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 4 i art. 6 ust. 1, oraz pobór przypadającej na radcę prawnego części składki z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia;”;

19) po art. 60 dodaje się art. 60a w brzmieniu:

„Art. 60a. Krajowej Izbie Radców Prawnych realizującej zadania, o których mowa w art. 60 pkt 1a, w postępowaniu cywilnym, karnym, administracyjnym i sądownoadministracyjnym przysługują odpowiednio uprawnienia organizacji pozarządowej, o których mowa w art. 61–63 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego oraz organizacji społecznej, o których mowa w art. 90 i art. 91 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, art. 31 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania

administracyjnego oraz art. 25 § 4, art. 33 § 2 i art. 50 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.”;

20) w art. 62²:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji przysługuje stronom, Ministrowi Sprawiedliwości, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych kasacja do Sądu Najwyższego.”,

b) uchyla się ust. 2;

21) w art. 62⁵ uchyla się ust. 2;

22) w art. 64:

a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Radcowie prawni objęci umową, o której mowa w art. 22⁷ ust. 3, podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za nieopłacanie w terminie przypadającej na radcę prawnego części składki z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Radcowie prawni, którzy złożyli oświadczenie o rezygnacji z objęcia umową, o której mowa w art. 22⁷ ust. 3, podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 22⁷ ust. 1, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22⁸.”;

23) po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6a w brzmieniu:

„Rozdział 6a

Przepis karny

Art. 74². 1. Kto, nie będąc uprawnionym posługuje się tytułem zawodowym „radca prawny” lub oznaczeniem „kancelaria radcy prawnego” lub „kancelaria radców prawnych”

podlega grzywnie od 5 000 do 200 000 złotych albo karze ograniczenia wolności albo obu tym karom łącznie.

2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 działając w imieniu lub w interesie innego podmiotu.

3. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1 i 2, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.”.

Art. 2. Do danych osobowych przetwarzanych w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy art. 5c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że podmioty obowiązane do przechowywania tych danych na podstawie art. 5c ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą są obowiązane dostosować okresy przechowywania tych danych w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Krajowa Izba Radców Prawnych zawiera pierwszą umowę, o której mowa w art. 22⁷ ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, na okres po upływie okresu ubezpieczenia zgodnie z obowiązującą w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych zawartą przez Krajową Radę Radców Prawnych na rzecz radców prawnych.

Art. 4. Do odbywania posiedzeń zwołanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a niezakończonych przed tym dniem, oraz do podejmowania podczas nich uchwał stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 5. Do prawomocnych orzeczeń wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, od których wniesiono kasację lub w przypadku których nie upłynął termin do jej wniesienia, stosuje się przepisy art. 62² i art. 62⁵ ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 6. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 12a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 22⁸ ustawy zmienianej w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów

wykonawczych wydanych na podstawie art. 22⁸ ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.